

การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา

Factor Analysis of Students' Leadership in Faculty of Education, Institute of Physical Education

วารันธ เจลิมโชม, จันทรศัม ภูติอรียวัฒน์, อรรณพ โพรธิสุข และ วุฒิพงษ์ ทองก้อน
Waranthorn Chalermchom, Jantarat Phutiariyawat, An-nop Photisuk
and Wuthipong Thongkon

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและ วิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ชั้นปีที่ 3 สถาบันการพลศึกษา 17 วิทยาเขต ปีการศึกษา 2558 จำนวน 638 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม ((Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามภาวะผู้นำ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ

วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) โดยสกัดองค์ประกอบ ด้วยวิธีเทคนิคแกนสำคัญ (Principal Component Analysis: PC) การหมุนแกน แบบอโรทอนอล (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ (Varimax Method) และการคัดเลือกจำนวนองค์ประกอบ ที่มีค่าไอเกน (EigenValue) เท่ากับ หรือมากกว่า 1 คัดเลือกข้อคำถามที่มีน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) เท่ากับหรือมากกว่า 0.5 และตั้งชื่อองค์ประกอบ ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบภาวะผู้นำของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา

อาจารย์สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี

ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านพลศึกษาและกีฬา มีค่าไอเกนเท่ากับ 16.913 ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.956 ด้านบุคลิกภาพ มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.226 ด้านสังคม มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.965 ด้านสติปัญญา มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.546 ด้านความสุภาพอ่อนโยน มีค่าไอเกนเท่ากับ 1.426 และด้านสมรรถนะวิชาชีพพลศึกษามีค่าไอเกนเท่ากับ 1.315 สรุปผลการวิจัย องค์ประกอบภาวะผู้นำของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา มีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ มีน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ในเกณฑ์สูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ / องค์ประกอบภาวะผู้นำ / ผู้นำนักศึกษา

Abstract

The objectives of this research were to analyze the components of the students' leadership in Faculty of Education, Institute of Physical Education. The samples in this research were the third-year students studying in the faculty of education from all seventeen campuses, in the academic year 2015. 638 subject were selected on the basis of cluster random sampling. The instrument used for collecting data was a five-point rating scale Leadership questionnaire. Data analysis was implemented by percentage, mean, standard deviation, and the components of leadership were analyzed by exploratory factor analysis technique, obtained by Principle Component Analysis and Orthogonal Rotation by Varimax Method with Eigenvalue at ≥ 1 , and Questions Selecting Factor

Loading at ≥ 0.5 and Nominate Component. The research results were found that students' leadership in Faculty of Education, Institute of Physical Education consisted of seven components which revealed that in the component of physical education and sports, the Eigenvalue was rated at $\lambda = 16.913$, (2) in the component of moral and ethic, the Eigenvalue was rated at $\lambda = 2.956$, (3) in the component of personality, the Eigenvalue was rated at $\lambda = 2.226$, (4) in the component of socialization, the Eigenvalue was rated at $\lambda = 1.965$ level, (5) in the component of intelligence, the Eigenvalue was rated at $\lambda = 1.546$, (6) in the component of politeness, the Eigenvalue was rated at $\lambda = 1.426$, and (7) in the component of profession on physical education skills, the Eigenvalue was rated at $\lambda = 1.315$. Discussion: Based on the findings of this investigation, students' leadership in Faculty of Education, Institute of Physical Education consisted of seven components and holding high loading at the .05 significance level.

Keywords: Leadership / Leadership Component / Student Leader

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระแสโลกาภิวัตน์ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงมากขึ้นกว่าที่ผ่านมา ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย ส่งผลต่อคุณภาพของการศึกษา โดยเฉพาะคุณภาพบัณฑิต การรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนทำให้สภาพสังคมไทยในอนาคตเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต จะมีการติดต่อสื่อสารระหว่าง

ประชาชนในภูมิภาคอาเซียนมากขึ้น เกิดการแข่งขันกันมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2555: 7-8; สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2556: บทสรุปผู้บริหาร) เพื่อให้ประเทศไทยมีศักยภาพในการแข่งขันและยืนหยัดอยู่อย่างมั่นคง ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาคน และคุณภาพของคน โดยเห็นว่าคนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553: 1) เพราะคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุกมิติ (ธีรพงษ์ มหาวีโร, 2555: 16) โดยเฉพาะคนรุ่นใหม่ที่มีภาวะผู้นำอันจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา และนำทิศทางประเทศให้อยู่รอดท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทั้งสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่มีการแข่งขันรุนแรงมากขึ้นทุกขณะ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2558: ออนไลน์) ผู้นำเป็นบุคคลที่ทำให้องค์กรประสบความสำเร็จและบรรลุผลสำเร็จ โดยใช้อิทธิพลจูงใจผู้อื่นให้ปฏิบัติตาม นอกจากนั้นแล้วผู้นำยังมีส่วนทำให้เกิดวิสัยทัศน์ขององค์กร รวมทั้งใช้อิทธิพลต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำกลุ่มประกอบกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร (ศิริวรรณ เสรีรัตน์; สมชาย หิรัญกิตติ; และ ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ, 2550: 196) ดังนั้น ในการที่จะจะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ และสามารถทำให้ผู้อื่นปฏิบัติตามเพื่อผลสำเร็จของงานนั้น ผู้นำจำเป็นจะต้องมีภาวะผู้นำซึ่งภาวะผู้นำเป็นคำที่แสดงคุณสมบัติหรือเป็นคุณสมบัติของผู้นำ เช่น สติ ปัญญา ความดีงาม ความรู้ความสามารถของบุคคล ดังนั้นคำว่า “ผู้นำ” กับ “ภาวะผู้นำ” จะแยกออกจากกันไม่ได้ (พิชาภพ พันธุ์แพ, 2554: 9) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ภาวะผู้นำเป็นความสามารถของบุคคลที่จะจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่นหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวก โดยใช้กระบวนการสื่อความหมายหรือการติดต่อซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดความ

เข้าใจตรงกันให้ร่วมมือกับผู้นำดำเนินงานจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ยงยุทธ เกษสาคร, 2551: 40) ผู้นำมีความสำคัญต่อทุกวงการและทุกวิชาชีพ ซึ่ง ปีเตอร์ เอฟ ดร็คเกอร์ชี้ให้เห็นว่า ผู้นำเป็นทรัพยากรพื้นฐานที่หาได้ยากยิ่งซึ่งทุกวงการได้มีการค้นหาคนที่มีความสามารถที่จะเป็นผู้นำที่ติดอยู่ตลอดเวลา อย่างไรก็ตามการขาดแคลนผู้นำที่มีประสิทธิภาพไม่ได้มีแต่เฉพาะในวงการธุรกิจแต่ยังปรากฏในวงการรัฐบาลและการศึกษา (พิชาภพ พันธุ์แพ, 2554: 4)

สถาบันการพลศึกษา เป็นสถาบันอุดมศึกษาเฉพาะทาง มีจัดการศึกษาทั้งในระดับอุดมศึกษา และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น แบ่งออกเป็น 3 คณะวิชาคือ คณะวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ คณะศิลปศาสตร์ และคณะศึกษาศาสตร์ ในส่วนการจัดการศึกษาของคณะศึกษาศาสตร์นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิตทางพลศึกษาที่มีความรู้ เจตคติและทักษะที่ถูกต้อง มีความสามารถด้านความเป็นครู และผู้นำทางพลศึกษา (สถาบันการพลศึกษา, 2556: 8) ทั้งนี้โดยมีจุดเน้นที่ผลผลิตหรือคุณภาพของบัณฑิตให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะความเป็นผู้นำ มีทักษะทางด้านปัญญา และการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะทางด้านวิชาการวิชาชีพ มีน้ำใจนักกีฬา มีบุคลิกภาพที่ดี มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน มีความสามารถประยุกต์ความรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติจริง ตลอดจนมีจรรยาบรรณวิชาชีพ พร้อมทั้งจะนำสังคมได้ (สถาบันการพลศึกษา, 2548: 3) แต่อย่างไรก็ตามในการจัดทำยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษา พ.ศ. 2556-2560 ได้มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของวิทยาเขต 17 แห่ง พบว่าในด้านนักศึกษายังมีจุดอ่อนอยู่หลายประการ โดยจุดอ่อนประการหนึ่งก็คือ ขาดภาวะ

ผู้นำและความร่วมมือในการทำงานเป็นทีมของนักศึกษา (สถาบันการพลศึกษา, 2555: 4) และจากสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง พบว่านักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่ขาดภาวะผู้นำหลายด้านด้วยกัน อาทิ เช่น ด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วย ไม่กล้าคิด กล้าแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ ขาดความกระตือรือร้นในการทำงานและการเข้าร่วมกิจกรรม แต่งกายไม่เหมาะสมและถูกกับกาลเทศะ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง 2) ด้านสังคมประกอบด้วย ขาดทักษะในการติดต่อสื่อสาร ขาดความร่วมมือในการทำงานกับผู้อื่น ขาดความสามารถในการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น 3) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย ขาดความรับผิดชอบ ไม่มีระเบียบวินัย และ 4) ด้านสติปัญญา ประกอบด้วย การคิดในเชิงสร้างสรรค์ ไม่มีความสามารถในเชิงวิชาการ ทั้งในเรื่องของการพูด การอ่าน และการเขียน ขาดทักษะทางด้านภาษา ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ (สมศักดิ์ กลีบหอม, 2556: สัมภาษณ์; นพดล จิรบุญดิลก, 2556: สัมภาษณ์; คมเพชร บุตรสาร, 2556: สัมภาษณ์)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นซึ่งแสดงถึงการที่นักศึกษายังขาดภาวะผู้นำสำหรับที่จะนำไปใช้ในวิชาชีพพลศึกษา ซึ่งนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ ก็คือครูพลศึกษาในอนาคตนั่นเองซึ่งครูพลศึกษาเป็นผู้ที่มีความสำคัญ ต่อวิชาชีพพลศึกษาเป็นอย่างยิ่ง วิชาชีพนี้จะเจริญก้าวหน้าเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับครูพลศึกษาว่าประพฤติปฏิบัติตนอย่างไร ทั้งในด้านส่วนตัวและวิชาชีพ ประกอบกับจะต้องมีบุคลิกลักษณะต่างๆที่แสดงออกซึ่งความเป็นผู้นำ ซึ่ง วาสนา คุณาภิสิทธิ์ (2539: 318-321) กล่าวว่าคุณสมบัติของครูพลศึกษาจะต้องมีทั้งประสิทธิภาพและมีการอุทิศตนเพื่อการสอน มีความรู้ มีบุคลิกภาพที่ดีคือ ความเป็นมิตรเป็นกันเอง และมีมนุษยสัมพันธ์อันดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ เข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล มีความสนใจและภูมิใจในอาชีพ มีความ

เป็นผู้นำ และคุณสมบัติเฉพาะตัว กล่าวคือ มีสุขภาพดีทั้งกายและจิต เป็นผู้มีความสามารถในการฝึก การสอน และมีส่วนร่วมในกีฬาต่างๆ ได้หลายประเภท มีความต้องการและพร้อมที่จะให้บริการแก่บุคคลทั่วไป นอกจากนี้ จิรภรณ์ ศิริประเสริฐ (2543 : 20) ได้กล่าวว่าคุณลักษณะของครูหรืออาจารย์พลศึกษาที่ดี ประกอบด้วย การมีสุขภาพกายและจิตที่ดี มีบุคลิกภาพ มนุษย์สัมพันธ์ คุณธรรม สุภาพเรียบร้อย และประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีงาม มีความรู้ความสามารถด้านการสอน ด้านอาชีพ และด้านการปกครองดูแลนิสิตนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548: 40) ที่ได้กล่าวว่าคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่พึงประสงค์จะต้องมีความรู้ดีในวิชาพลศึกษา วิชาครู และวิชาการศึกษาทั่วไป ศรัทธาในวิชาชีพพลศึกษาอย่างแท้จริง มีความรับผิดชอบสูง บุคลิกภาพดี สุขภาพสมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จิตใจโอบอ้อมอารี รักเด็ก มีอารมณ์สนุกสนาน ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของผู้นำที่ดี ดังที่ ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540: 196-197) ได้กล่าวว่า ผู้นำที่ดีต้องมีคุณลักษณะเบื้องต้นที่สำคัญหลายประการ เช่น มีบุคลิกภาพดี และนิสัยดี มีความรู้ ความสามารถ มีความตั้งใจสูง มีความรับผิดชอบ มีความเป็นธรรม มีความใจกว้าง มีฐานะทางสังคม และมีศิลปะในการนำ นอกจากนี้ คุณลักษณะของผู้นำที่ดี ซึ่ง สต็อคดิล (Stogdill., 1974: 74-75) ได้ทำการสังเคราะห์จากงานวิจัย พบว่า คุณลักษณะของผู้นำที่ดี นั้นจะประกอบไปด้วยคุณลักษณะ ทางกาย (Physical Characteristics) เช่น อายุ ส่วนสูง น้ำหนัก รูปร่าง ภูมิหลังทางสังคม (Social Background) ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีการศึกษา และมีสถานะทางสังคมดี สติปัญญา (Intelligence and Ability) ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีสติปัญญาสูง มีการตัดสินใจที่ดี และมีทักษะในการสื่อความหมาย และการพูด บุคลิกภาพ (Personality) ผู้นำจะ

ต้องเป็นผู้ที่ตื่นตัวอยู่เสมอ ปรับตัวได้ ควบคุมอารมณ์ ได้ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีจริยธรรม มีความเชื่อมั่น ในตนเอง ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับงาน (Task - related Characteristics) ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีความปรารถนาจะทำดีที่สุด ปรารถนาที่จะรับผิดชอบ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มุ่งทำงาน ลักษณะทางสังคม (Social Characteristics) ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีทักษะในการสร้างสัมพันธภาพ และร่วมมือกับผู้อื่น มีเกียรติ เป็นที่ยอมรับของสมาชิกและคนอื่น ๆ เข้าสังคมเก่ง มีความเฉลียวฉลาดในการเข้าสังคม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะครูพลศึกษา และคุณลักษณะภาวะผู้นำมีลักษณะที่แตกต่างกันและมีองค์ประกอบที่หลากหลาย ซึ่งยากต่อการทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ กระบวนการทางสถิติประเภทหนึ่งคือ การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เป็นวิธีการหนึ่งที่มีความเหมาะสมในการวิเคราะห์หาคุณลักษณะของตัวแปรที่มีจำนวนมากให้มีการจัดกลุ่มคุณลักษณะร่วมกันไว้ในกลุ่มหรือปัจจัยเดียวกัน โดยที่การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) เป็นวิธีการทางสถิติที่ช่วยค้นหาลักษณะของตัวแปรหลายๆตัวที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เป็นการลดจำนวนตัวแปรให้น้อยลงเพื่อง่ายต่อการทำความเข้าใจ ดังนั้นการวิเคราะห์องค์ประกอบยึดหลักว่าตัวแปรหรือข้อมูลต่างๆต้องมีความสัมพันธ์กัน เนื่องจากตัวแปรเหล่านั้นมีองค์ประกอบร่วมกัน สังเกตได้จากการจับกลุ่มตัวแปร หรือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร การจับกลุ่มของตัวแปรเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรทำให้ทราบถึงโครงสร้างและแบบแผนของข้อมูล ทำให้หาองค์ประกอบร่วมของแต่ละตัวแปรและน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปรแต่ละตัวแปรได้ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบเหล่านี้สามารถอธิบายได้ถึงความแปรปรวนระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบเหล่านั้น อีกทั้งแสดงถึงขนาดของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกับองค์ประกอบ

(กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549: 65) นั่นด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษาว่ามีองค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบมีค่าน้ำหนักเท่าใด ทั้งนี้ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ซึ่งผลของการวิจัยทำให้ได้องค์ประกอบที่สามารถจะอธิบายลักษณะความเป็นผู้นำของนักศึกษาได้ และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาภาวะผู้นำของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำสำหรับนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับคุณลักษณะภาวะผู้นำคุณลักษณะครูพลศึกษา จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปศึกษาความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา และนำข้อสรุปที่ได้ไปศึกษาภาวะผู้นำของนักศึกษา และวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 สถาบันการพลศึกษา 17 วิทยาเขต ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2,455 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 สถาบันการพลศึกษา 17 วิทยาเขต ปีการศึกษา 2558 จำนวน 638 คน ได้มา

จากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามภาวะผู้นำ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 64 ข้อ ประกอบด้วย 2 ตอนคือ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2 แบบสอบถามภาวะผู้นำของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา โดยให้นักศึกษาประเมินตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 65.20 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาศัยอยู่ภาคเหนือ คิดเป็นร้อยละ 30.10 และส่วนใหญ่สังกัดวิทยาเขตเชียงใหม่ คิดเป็นร้อยละ 21.95

2. ผลการศึกษาภาวะผู้นำของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา พบว่า นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา มีภาวะผู้นำ โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$, $SD = .28$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา มีภาวะผู้นำ อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 3.94$, $SD = .48$) 2) ด้านกีฬา ($\bar{X} = 3.86$, $SD = .55$) และ 3) ด้านกายภาพ ($\bar{X} = 3.69$, $SD = .55$) ตามลำดับ นอกจากนี้ พบว่า นักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา มีภาวะผู้นำ อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านสังคม ($\bar{X} = 3.46$, $SD = .31$) 2) ด้านบุคลิกภาพ

($\bar{X} = 3.13$, $SD = .25$) 3) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.09$, $SD = .28$) และ 4) ด้านสติปัญญา ($\bar{X} = 3.08$, $SD = .25$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่าภาวะผู้นำของนักศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านพลศึกษาและกีฬา ประกอบด้วย 9 ตัวแปร 2) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วย 8 ตัวแปร 3) ด้านบุคลิกภาพ ประกอบด้วย 6 ตัวแปร 4) ด้านสังคม ประกอบด้วย 6 ตัวแปร 5) ด้านสติปัญญา ประกอบด้วย 3 ตัวแปร 6) ด้านความสุภาพอ่อนโยน ประกอบด้วย 3 ตัวแปร และ 7) ด้านสมรรถนะวิชาชีพพลศึกษา ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ซึ่งผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ แสดงดัง ตารางที่ 1 - ตารางที่ 3

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยแสดงรายละเอียดของค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) และค่าสถิติทดสอบของบาร์ทเลท (Bartlett's test of sphericity)

	Chi-Square	df	Sig.	KMO
ค่า KMO เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปร	15478.952	2016	.000	.952

ที่มา : ตารางจัดทำขึ้นโดยผู้วิจัย

จากตาราง 1 พบว่า สถิติทดสอบ จะมีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square = 15478.952 ได้ค่า Significance = .000 มีค่า KMO เท่ากับ .962 ซึ่งมากกว่า .5 และเข้าสู่ 1 จึงพอสรุปได้ว่าข้อมูลมีความเหมาะสมกับเทคนิค Factor Analysis ในระดับมาก และจากการทดสอบเมตริกซ์เอกลักษณ์ (Identity matrix) ด้วยค่าสถิติทดสอบของบาร์ทเลท (Bartlett's test of sphericity) พบว่า ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square) ที่ใช้ทดสอบความเหมาะสมของรูปองค์ประกอบ (Goodness of fit the factor) มีค่า df = 2016 และมีค่านัยสำคัญทางสถิติ .000 ซึ่งน้อยกว่า .05 ซึ่งแสดงว่าเมตริกซ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กัน และมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ

ตารางที่ 2 แสดงค่าไอเกน ค่าร้อยละความแปรปรวน และค่าร้อยละความแปรปรวนสะสม ของ องค์ประกอบภาวะผู้นำ

องค์ประกอบภาวะผู้นำ	ค่าไอเกน	ค่าร้อยละความแปรปรวน	ค่าร้อยละความแปรปรวนสะสม
1. ด้านพลศึกษาและกีฬา	16.913	26.427	26.427
2. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	2.956	4.618	31.054
3. ด้านบุคลิกภาพ	2.226	3.478	34.523
4. ด้านสังคม	1.965	3.071	37.593
5. ด้านสติปัญญา	1.546	2.416	40.010
6. ด้านสภาพอ่อนโยน	1.426	2.228	42.238
7. ด้านสมรรถนะวิชาชีพพลศึกษา	1.315	2.055	44.293

ที่มา : ตารางจัดทำขึ้นโดยผู้วิจัย

จากตาราง 2 แสดงว่าภาวะผู้นำของนักศึกษา ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านพลศึกษาและกีฬา ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา ด้านความสุขภาพอ่อนโยน และด้านสมรรถนะวิชาชีพพลศึกษา ตามลำดับ มีค่าไอเกน (Eigenvalues) อยู่ระหว่าง 16.913-1.315 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1.0 และมีค่าร้อยละความแปรปรวนอยู่ระหว่าง 26.427- 2.055 และมีค่าร้อยละความแปรปรวนสะสมอยู่ระหว่าง 26.427- 44.293 โดยองค์ประกอบทั้ง 7อธิบายภาวะผู้นำของนักศึกษาได้ร้อยละ 44.293

ตารางที่ 3 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor loading) ขององค์ประกอบภาวะผู้นำแต่ละด้าน

องค์ประกอบภาวะผู้นำ	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ
1. ด้านพลศึกษาและกีฬา	.533 - .743
2. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	.506 - .669
3. ด้านบุคลิกภาพ	.504 - .578
4. ด้านสังคม	.502 - .717
5. ด้านสติปัญญา	.501 - .647
6. ด้านความสุขภาพอ่อนโยน	.592 - .693
7. ด้านสมรรถนะวิชาชีพพลศึกษา	.523 - .671

ที่มา : ตารางจัดทำขึ้นโดยผู้วิจัย

จากตาราง 3 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ขององค์ประกอบภาวะผู้นำด้านพลศึกษาและกีฬา ซึ่งมี 9 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .533 - .743 ด้านคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งมี 8 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .506 - .669 ด้านบุคลิกภาพ ซึ่งมี 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .504 - .578 ด้านสังคม ซึ่งมี 6 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .502 - .717 ด้านสติปัญญา ซึ่งมี 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .501 - .647 ด้านความสุขภาพอ่อนโยน ซึ่งมี 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .592 - .693 และด้านสมรรถนะวิชาชีพพลศึกษา ซึ่งมี 3 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .523 - .671

อภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา ด้วยวิธีการ วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) ได้องค์ประกอบทั้งหมด 7 องค์ประกอบ เมื่อ เรียงลำดับตามค่าของไอเกน (EigenValue) แล้วพบว่า องค์ประกอบด้านพลศึกษาและกีฬา มีค่าไอเกนสูงสุด รองลงมาคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา ด้านความสุภาพอ่อนโยน และ ด้านสมรรถนะวิชาชีพพลศึกษา โดยมีค่าไอเกน 16.913, 2.956, 2.226, 1.965, 1.546, 1.426, 1.315 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักขององค์ประกอบภาวะผู้นำ ของนักศึกษาแต่ละด้าน พบว่า

ด้านพลศึกษาและกีฬามีค่าน้ำหนักขององค์ประกอบ ตั้งแต่ .533 - .743 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา เป็นคณะที่มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความเชี่ยวชาญทางด้านพลศึกษาและกีฬา ดังนั้นนักศึกษาจึงได้รับการปลูกฝังให้มีความรู้ในเรื่อง พลศึกษาและกีฬา กฎ กติกา มารยาท และการเป็นผู้ตัดสินกีฬาทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และนอกจาก นั้นนักศึกษายังได้รับประสบการณ์ตรงโดยได้รับการฝึก การเป็นผู้ตัดสินในระหว่างการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สุปรานี ขวัญบุญจันทร์, ณัฐพัชร์ พูลสวัสดิ์, ณัฐธิดา ปล้องเจริญ, และไพรัช ธรรมวิจิต (2559: สัมภาษณ์) ได้กล่าวถึงภาวะผู้นำของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา ด้านพลศึกษาและกีฬา ไว้ว่า จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องของกฎ กติกา มารยาทในการเล่นกีฬา และสิ่งที่สำคัญจะต้องสามารถตัดสินกีฬา ได้ โค้ชได้ สอดคล้องกับการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายในและภายนอก คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา พบว่านักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มีโอกาสได้

รับความรู้ ทักษะและประสบการณ์ด้านกีฬาและการสอนสูง (สถาบันการพลศึกษา, 2557: 31) และสอดคล้องกับ วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548: 199) ที่กล่าวว่าครูพลศึกษา และกีฬาควรจะมีความรู้ ความเข้าใจในระเบียบ กติกา และกฎวิธีการเล่นกีฬาต่างๆที่ทันต่อเหตุการณ์เสมอ สามารถที่จะควบคุมการตัดสินกีฬาต่างๆเพื่อให้การเล่น กีฬาเหล่านั้นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย

องค์ประกอบภาวะผู้นำด้านคุณธรรม จริยธรรมมี ค่าน้ำหนักขององค์ประกอบตั้งแต่ .506 - .669 ซึ่งสามารถ อธิบายได้ว่า คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา ได้เน้นในเรื่องของคุณธรรมจริยธรรม โดยมีการบรรจุ รายวิชาลงในหลักสูตรการเรียนการสอน และในการ จัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อการพัฒนาให้นักศึกษาให้ เป็นผู้ที่มีความคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ ปัทมทิฎา สิงห์คราม (2554: 83) ที่ได้ศึกษาถึง แนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยใช้โครงการ ธรรมสัญจรเป็นฐาน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมให้กับนักศึกษาสถาบันการ พลศึกษา พบว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับอานันท์ บันยารชุน (2541: 25-31) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะ ภาวะผู้นำสำหรับสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ว่าควรมี คุณธรรม จริยธรรม เพราะคุณธรรม จริยธรรมเป็น คุณสมบัติที่สำคัญของผู้นำที่จะต้องมี ถ้าผู้นำเป็นผู้ที่มี คุณธรรม จริยธรรมจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความ ศรัทธา และส่งผลให้ผู้ใต้บังคับบัญชาคล้อยตามและ ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ คุณธรรม จริยธรรม เป็น สิ่งที่มีความสำคัญต่อวิชาชีพพลศึกษา ซึ่ง วรศักดิ์ เพียร ชอบ (2548: 201-206) ได้กล่าวว่าการพลศึกษาจะต้อง เป็นผู้ที่มีความรักและมีความศรัทธาในวิชาชีพพลศึกษา เพราะความรักและศรัทธาในวิชาที่สอนนั้นจะเป็นแรง ผลักดันที่สำคัญทำให้ครูได้ทุ่มเททั้งกำลังกาย กำลังใจ

และกำลังความคิดมุ่งมั่นที่จะให้นักเรียนได้มีความรัก และมีความศรัทธาเช่นเดียวกันกับที่ครูมีอยู่ให้ได้ โดยครูพลศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีความภาคภูมิใจและมีความจงรักภักดีต่อวิชาชีพพลศึกษาและกีฬา ด้วยการเป็นผู้ที่ปฏิบัติตนตามอุดมคติของการพลศึกษาและกีฬา เช่น ทำตนให้เป็นผู้ที่มีน้ำใจนักกีฬาทั้งในเวลาเล่นกีฬา ในเวลาทำงาน และในเวลาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม มีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนฝูงหรือบุคคลอื่น ทำตนและปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยเสมอ เป็นผู้ที่ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพพลศึกษาและกีฬา ซึ่งจรรยาบรรณวิชาชีพพลศึกษาและการกีฬานั้นถือเป็นข้อที่จะต้องปฏิบัติของผู้มีอาชีพสอนทางพลศึกษาและกีฬา ฉะนั้นจึงเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติโดยเคร่งครัด

องค์ประกอบภาวะผู้นำด้านบุคลิกภาพ มีค่านำหน้า องค์ประกอบตั้งแต่ .504 - .578 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าบุคลิกภาพเป็นคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้นำที่บ่งชี้ถึงความเป็นตัวตนของผู้นำในการแสดงออกต่อผู้อื่น ทำให้คนทั้งหลายมีความพึงพอใจ ย้ำเกรง มีความเชื่อถือศรัทธา ซึ่งอาจเป็นปัจจัยจูงใจอย่างหนึ่งที่จะทำให้ผู้ร่วมงานให้ความร่วมมือปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจถ้าผู้บริหารเป็นคนเปิดเผยตรงไปตรงมา มีความเชื่อมั่นในตนเองและผู้อื่น ซึ่งวรศักดิ์ เพียรชอบ (2548: 204) ได้กล่าวว่า ครูพลศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ และสามารถที่จะทำการสอน หรือนำในกิจกรรมพลศึกษาและกีฬาต่างๆด้วยความคล่องแคล่วว่องไว เพราะสิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นตัวช่วยให้ให้นักเรียนได้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม นักเรียนจะเกิดความเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น และวาสนา คุณาอภิสิทธิ์ (2539: 319-321) กล่าวว่า ครูพลศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่มีรูปร่างและลักษณะท่าทางที่เหมาะสมกับอาชีพครูพลศึกษา เป็นผู้ที่มีลักษณะของความเป็นผู้นำ มีบุคลิกภาพดี ซึ่งสอดคล้องกับ สำอาง พ่วงบุตร (2525: 2) กล่าวว่าครู

พลศึกษา จะต้องมีความบุคลิกลักษณะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีต่อนักเรียน เพราะนักเรียนมีโอกาสใกล้ชิดมากกว่าผู้สอนวิชาอื่นๆ ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นที่ครูพลศึกษาจะต้องแสดงบุคลิกให้เป็นที่ศรัทธาของนักเรียน สามารถควบคุมอารมณ์ได้เป็นอย่างดี พูดจาชัดถ้อยชัดคำ กล้าแสดงความคิดอย่างมีเหตุผล และสอดคล้องกับ วิเชียร วิทยอุดม (2550: 3) ได้กล่าวว่าผู้นำที่จะประสบความสำเร็จในการทำงานนั้นจะต้องมีบุคลิกภาพพิเศษหลายอย่างที่สามารถที่จะบังคับบัญชาผู้อื่นได้โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ (Authority) จากตำแหน่งและอำนาจจรรยา (Power) ที่ได้จากตัวของเขาเองเป็นเครื่องมือและสามารถที่จะสร้างอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความเชื่อถือ ยอมรับร่วมมือหรือยอมรับในตัวของเขา ไม่ว่าจะบุคลิกภาพ ลักษณะความเป็นผู้นำ ความสามารถ ความคิดริเริ่ม การตัดสินใจ ฯลฯ เพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายของกลุ่มหรือขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

องค์ประกอบภาวะผู้นำด้านสังคม มีค่านำหน้า องค์ประกอบตั้งแต่ .502 - .717 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าการเข้าร่วมสังคมเป็นของคนทุกคน เพราะคนเราไม่สามารถอยู่คนเดียวได้ในโลกผู้นำต้องมีความสามารถในการเข้าสังคม ซึ่ง สต็อกดิลล์ (Stogdill., 1974: 74-75) ได้กล่าวว่าคุณลักษณะของผู้นำที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับคุณลักษณะ 6 ประการด้วยกัน และลักษณะทางสังคมเป็นคุณลักษณะประการหนึ่งซึ่งผู้นำจะต้องมี กล่าวคือผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีทักษะในการสร้างสัมพันธภาพและร่วมมือกับผู้อื่น มีเกียรติ เป็นที่ยอมรับของสมาชิกและคนอื่นๆ เข้าสังคมเก่ง มีความเฉลียวฉลาดในการเข้าสังคม มีความสามารถในการประสานความร่วมมือ มีความสามารถในการปรับตัว มีทักษะด้านการพูด ซึ่ง กวี วงศ์พุมิ (2550: 117-123) ได้กล่าวว่า ผู้นำจะต้องเป็นนักการทูต การที่คนเราเป็นนักการทูตที่ดีนั้นต้องอาศัยปฏิภาณไหวพริบมากมาย เพราะต้องเอาใจเขามา

ใส่ใจเรา ต้องโน้มน้าวเรื่องใหญ่ๆที่เกิดขึ้น แก้ปัญหาให้กลายเป็นเรื่องเล็ก โดยต้องใช้ความสามารถหลายๆด้าน ประกอบกันซึ่งไม่ใช้การพูดเป็นเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542: 91-92) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำว่าจะต้องเป็นบุคคลชอบแสดงตัว ไม่เก็บตัวหรือขี้อายในการออกสังคม ทั้งนี้เพราะผู้นำจำเป็นต้องติดต่อประสานงานกับบุคคลทั่วไป อยู่ตลอดเวลา และสำออง พ่วงบุตร (2525: 2) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูพลศึกษาที่ดีจะต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นบุคคลที่สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น นอกจากนี้บุชเชอร์, คอ์นิก และบาร์นฮาร์ด (Bucher; Koenig; & Barnhard., 1970: 156-158) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของอาจารย์พลศึกษาว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติทางสังคม กล่าวคือจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อทุกคน และสามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคลต่างๆได้ดี

องค์ประกอบภาวะผู้นำด้านสติปัญญา มีค่านำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .501 - .647 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า สติปัญญาเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับผู้นำ ซึ่งเอ็ดเวิร์ด แอล. ธอนไดค์ นักจิตวิทยามีความเชื่อว่า โดยทั่วไปแล้วสิ่งที่ดีทั้งหลายมักจะไปด้วยกันเสมอ กล่าวคือ ผู้ที่มีระดับสติปัญญาสูงมักจะเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติทางด้านอื่นดีด้วย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540: 34) ทั้งนี้ผู้นำจะต้องมีความเฉลียวฉลาด มีความสามารถทางสติปัญญาและคุณภาพทางสมอง ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นมากสำหรับผู้ที่จะเป็นผู้นำ คนที่มีความเฉลียวฉลาดย่อมทำให้หน่วยงานประสบความสำเร็จ อีกทั้งผู้นำจะต้องมีความสามารถในการตัดสินใจเมื่อเกิดปัญหา ซึ่งผู้นำต้องสามารถเผชิญหน้ากับปัญหาต่างๆและสามารถตัดสินใจ พร้อมทั้งมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้องและที่จะทำเช่นนี้ได้ผู้นำจะต้องมีข้อมูล มิฉะนั้นแล้วจะตัดสินใจผิดพลาดได้ ซึ่งนอกจากการตัดสินใจแก้ปัญหาแล้วผู้นำต้อง

มีความรู้ความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ และเลือกแนวทางที่ดีที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น (เนตร์พัฒนา ยาวีราช, 2552: 19-20) สโตกคิล (Stogdill., 1974: 74-75) กล่าวว่า ผู้นำจะต้องมีสติปัญญาสูง มีการตัดสินใจที่ดี ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่ตื่นตัวอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542 : 91-92) ที่ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นำว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีการปรับตัวได้ดีกว่าบุคคลทั่วไป เพราะผู้ที่สามารถปรับตัวได้ย่อมเป็นผู้ที่มีความสุข มีสุขภาพจิตดี และยอมเป็นผู้ที่อำนวยความสะดวกให้แก่กลุ่มมากกว่าผู้อื่น และผู้นำต้องเป็นผู้มีปฏิภาณไหวพริบดี สามารถตัดสินใจเฉพาะหน้าได้ และกี วงศ์พุดมิ (2550:117-123) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะความเป็นผู้นำว่าจะต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพราะความคิดสร้างสรรค์ถือเป็นพรสวรรค์ของคนเราอย่างหนึ่งที่มีความสนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ แล้วคิดออกมาเป็นรูปธรรม เป็นความสามารถในการคิดสิ่งต่างๆที่แปลกใหม่ตลอดเวลา มีความแม่นยำในการตัดสินใจ เพราะเราต้องตัดสินใจอยู่ตลอดเวลาทั้งในการทำงาน และการดำรงชีวิตซึ่งการตัดสินใจที่แม่นยำจึงต้องอาศัยประสบการณ์ วรรคักดิ์ เพียรชอบ (2548: 203-204) ได้กล่าวว่าการที่ครูพลศึกษาต้องมีคุณสมบัติในความคิดสร้างสรรค์สูงนั้นก็เพราะการเรียนการสอนนั้นครูพลศึกษาจำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ควบคู่ไปด้วยกันเสมอ โดยดัดแปลงหลักการและทฤษฎีการเรียนการสอนที่รู้มานั้นมาใช้ให้เหมาะสมกับโอกาส เวลา และสภาพการณ์เพื่อให้การเรียนการสอนดียิ่งขึ้น ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีการเรียนการสอนเท่าๆกัน จึงต้องมีความในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการดัดแปลงวิธีการจัดกิจกรรม ดัดแปลงกิจกรรมพลศึกษา กิจกรรมกีฬา และวิธีการเรียนการสอนเพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนแต่ละวัยและแต่ละเพศ และนอกจากนั้น

ครูพลศึกษายังต้องใช้เชาวน์ปัญญาและปฏิภาณไหวพริบ เพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในทันทีทันใด กล่าวโดยสรุปครูพลศึกษาทุกคนจะต้องเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถดัดแปลงกิจกรรมและวิธีการเรียนการสอนให้สามารถใช้ได้ในทุกโอกาส

องค์ประกอบภาวะผู้นำด้านความสุภาพอ่อนโยน มีค่านำหน้าองค์ประกอบตั้งแต่ .592 - .693 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ผู้นำต้องมีความสุภาพอ่อนโยน มีสัมมาคารวะ เป็นผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตนรวมทั้งแต่งกายได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ ซึ่ง ดอทรี (Daughtre., 1973: 66-68) กล่าวว่าครูพลศึกษาจะต้องมีกิริยา วาจา สุภาพอ่อนโยนซึ่งสอดคล้องกับ ส้าออง พ่วงบุตร (2525: 2) ที่ได้กล่าวว่า คุณลักษณะของครูพลศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความสุภาพอ่อนโยน เพราะครูพลศึกษาต้องเป็นตัวอย่างที่ดีต่อนักเรียน และมีโอกาสใกล้ชิดกว่าผู้สอนวิชาอื่นๆ นอกจากนั้น วรศักดิ์ เพียรชอบ (2548: 207) ได้กล่าวว่าครูพลศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีโสรัจจะ กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้ที่มีความสงบเสงี่ยม กิริยามารยาทเรียบร้อย มีความสุภาพอ่อนโยน เพื่อจะได้เป็นตัวอย่างที่ดี แต่งกายดีด้วยเสื้อผ้าที่สะอาดเรียบร้อย ถูกกาลและเวลา ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540: 195) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะผู้นำไว้ว่าจะต้องเป็นผู้ที่แต่งกายถูกต้องตามกาลเทศะ มีจิตใจดี มีใจเป็นธรรม

องค์ประกอบภาวะผู้นำด้านสมรรถนะวิชาชีพพลศึกษา มีค่านำหน้าองค์ประกอบตั้งแต่ .523 - .671 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ผู้นำจะต้องมีความรู้ทั้งทางด้านวิชาการและวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มลิวลัย ผิวคราม (2554: 48) ที่ได้วิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถภาพทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา และวิทยาศาสตร์การกีฬาสถาบันการพลศึกษา : โมเดล จาก 3 มุมมอง พบว่า สมรรถภาพทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษา มี 11 องค์ประกอบ และ

องค์ประกอบสมรรถภาพทางวิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาในมุมมองของผู้บริหาร ครู-อาจารย์ ผู้สอน และนักศึกษาให้ความสำคัญในองค์ประกอบแรก ๆ คือ มิและใช้ความรู้ที่ทันสมัย แสดงว่าในวิชาชีพสาขาวิชาพลศึกษาให้ความสำคัญกับข้อมูลความรู้ที่ทันสมัยเป็นอันดับแรก นักศึกษาที่จะออกไปประกอบวิชาชีพด้านพลศึกษาจะต้องเป็นผู้สนใจใฝ่หาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับพลศึกษา กีฬา หรือการออกกำลังกาย มีบุคลิกภาพและจรรยาบรรณวิชาชีพ ในองค์ประกอบนี้เน้นในเรื่องของบุคลิกภาพอันดีที่พึงประสงค์ขององค์กรหน่วยงาน และสังคม การใช้อุปกรณ์กีฬาได้ถูกต้องเป็นอย่างดี เพราะในการเรียนการสอนพลศึกษาถือว่าเป็นวิชาชีพปฏิบัติ ซึ่งต้องมีอุปกรณ์หลายชนิด หลายชิ้นเป็นอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนแล้วแต่ชนิด ประเภทกีฬา ซึ่งสอดคล้องกับวรศักดิ์ เพียรชอบ (2548: 214) ที่กล่าวว่าครูพลศึกษาต้องเป็นผู้ที่ชวนชวย อยากรู้ อยากเป็น อยากรู้ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเป็นประจำ ทั้งในวิชาการพลศึกษา วิชาการศึกษา และความรู้ใหม่ๆ เพื่อจะนำมาปรับปรุงตนเองให้เป็นผู้ที่มีหูตากว้างขวาง ทันกับเหตุการณ์ และในขณะเดียวกันก็จะได้นำมาใช้ ในการปรับปรุงการเรียนการสอน และสอดคล้องกับ ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540: 195) ที่กล่าวว่า ผู้นำจะต้องมีคุณสมบัติด้านวิชาการ กล่าวคือต้องมีความรู้ด้านวิชาชีพ และความรู้ทั่วไปเป็นอย่างดี และสอดคล้องกับ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542 : 91-92) ที่กล่าวว่า ผู้นำจะต้องมีความหมั่นเพียรเพิ่มพูนประสบการณ์หรือแสวงหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และสอดคล้องกับ ไพรัช ปานอุทัย (2530: 86-87) ที่กล่าวว่า ครูพลศึกษาจะต้องเป็นผู้ที่แสวงหาความรู้ด้านวิชาการทั่วไปอยู่เสมอ แสวงหาความรู้ด้านพลศึกษาและการกีฬาอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ในการพัฒนานักศึกษาให้มีภาวะผู้นำนั้น คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา ควรคำนึงถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่ได้จากผลการวิจัยไปวางแผนในการพัฒนานักศึกษา

2. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปพิจารณาเป็นแนวทางในการฝึกอบรมหรือจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำในส่วนของนักศึกษาอีกบกร่อง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). **หลักการพลศึกษา**. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ.

กวี วงศ์พุดดิ. (2550). **ภาวะผู้นำ**. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาวิสัยทัศน์นักบริหาร.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). **สถิติสำหรับงานวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2558). **ยุควิฤตเด็กและเยาวชน...ขาดภาวะผู้นำ**. สืบค้นเมื่อ 26 กรกฎาคม 2558, จาก <http://www.griangsak.com/index.php?components>

คมเพชร บุตรสาร. (2556, 21 ตุลาคม). สัมภาษณ์ โดย วรรณธร เฉลิมโฉม ที่สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตสุพรรณบุรี.

จิรกรณ์ ศิริประเสริฐ. (2543). **ทักษะและเทคนิคการสอนพลศึกษาในระดับประถมศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐพัชร์ พูลสวัสดิ์. (2559, 25 กุมภาพันธ์). สัมภาษณ์ โดย วรรณธร เฉลิมโฉม ที่สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตสุพรรณบุรี.

ณัฐวุฒิ ปล้องเจริญ. (2559, 3 มีนาคม). สัมภาษณ์ โดย วรรณธร เฉลิมโฉม ที่โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี.

- ธีรพงษ์ มหาวิโร. (2555). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (2555-2559)**. กรุงเทพฯ: เดอะบุคส์.
- นพดล จิรบุนดิลก. (2556, 7 พฤศจิกายน). สัมภาษณ์ โดย วรินทร์ เฉลิมโฉม ที่สำนักงานอธิการบดี สถาบันการพลศึกษา.
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2552). **ภาวะผู้นำและผู้นำเชิงกลยุทธ์**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ทริปปี้ล กรุ๊ป.
- ปัทมทิญา สิงห์คราม. (2554). **แนวทางการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยใช้โครงการธรรมสัง្កจรเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณลักษณะทางคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษา**. รายงานวิจัย. ชลบุรี: คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). **พฤติกรรมกลุ่ม**. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- พิชาภพ พันธุ์แพ. (2554). **ผู้นำกับการจัดการการเปลี่ยนแปลง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แอคทีฟ พริน.
- ไพรัช ธรรมวิจิต. (2559, 3 มีนาคม). สัมภาษณ์โดย วรินทร์ เฉลิมโฉม ที่โรงแรมคุ้มสุพรรณ จังหวัดสุพรรณบุรี.
- ไพรัช ปานอุทัย. (2530). **คุณลักษณะของครูพลศึกษาที่เป็นอยู่และที่พึงประสงค์ตามทรรศนะของผู้บริหารการศึกษาและศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 5. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา)**. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มลิวลย์ ผิวคราม. (2554, มกราคม-เมษายน). **การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะวิชาชีพสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาพลศึกษาและวิทยาศาสตร์การกีฬา สถาบันการพลศึกษา: โมเดลจาก 3 มุมมอง**. วารสารวิชาการ สถาบันการพลศึกษา. 3(1): 48.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2551). **ผู้นำและการทำงานเป็นทีม**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: เอส แอนด์ จี กราฟฟิค.
- วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2548). **รวมบทความเกี่ยวกับปรัชญา หลักการ วิธีสอน และการวัดเพื่อประเมินผลทางพลศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา คุณาอภิสิทธิ์. (2539). **การสอนพลศึกษา**. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- วิเชียร วิทยอุดม. (2550). **ภาวะผู้นำ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์มและไซเทกซ์.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2540). **องค์การและการจัดการ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: เทคนิค 19.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์; สมชาย หิรัญกิตติ; และ ธนวรรธ ตั้งสินทรัพย์ศิริ. (2550). **การจัดการและพฤติกรรมองค์การ**. กรุงเทพฯ: ธีระฟิล์มและไซเทกซ์
- สถาบันการพลศึกษา. (2548). **หลักสูตรสถาบันการพลศึกษา ระดับปริญญาตรี**. ชลบุรี: สถาบันการพลศึกษา. อัดสำเนา.
- _____. (2555). **ยุทธศาสตร์สถาบันการพลศึกษา พ.ศ.2556-2560**. ชลบุรี: สถาบันการพลศึกษา. อัดสำเนา.

- _____ . (2556). **หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556)**. ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์. อัดสำเนา.
- _____ . (2557). **ยุทธศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา พ.ศ.2556-2560. (ฉบับ ทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557)**. ชลบุรี: สถาบันการพลศึกษา. อัดสำเนา.
- สมศักดิ์ กลับหอม. (2556, 22 ตุลาคม). สัมภาษณ์ โดย วรันธร เฉลิมโฉม ที่สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตอ่างทอง.
- สุปราณีวี ขวัญบุญจันทร์. (2559, 8 มีนาคม). สัมภาษณ์โดย วรันธร เฉลิมโฉม ที่คณะ พลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2556). **แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับ ที่ 11 (2555-2559)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **รายงาน วิจัย เรื่องรูปแบบการพัฒนาศักยภาพครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียนในการใช้ สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา เรียนรู้ตลอด ชีวิต**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร แห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____ . (2555). **กรอบทิศทางการพัฒนาการ ศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 10(พ.ศ. 2550-2555) ที่ สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559)**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำออง พ่วงบุตร. (2525, พฤษภาคม-สิงหาคม). **ความ สำคัญของครูพลศึกษาต่อวิชาชีพ**. ข่าวสาร กรมพลศึกษา. 2(14): 2.
- อานันท์ บันยารชุน. (2541). **บุคลิกภาพภาวะผู้นำ**. กรุงเทพฯ: มติชน.
- Bucher, Charles A; Constance R. Kornig; & Milton Barnhard. (1970). **Methods and Materials for Secondary School physical education**. 3rd ed. Saint Louis: Mosby.
- Daughtre, Grayson. (1973). **Effective Teaching in Physical Education for Secondary Schools**. Philadelphia: W.B. Saunder Company.
- Stogdill, Ralph.M. (1974). **Handbook of Leadership: A Survey of Theory and Research**. New York: Free Press.